

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2640/2021
10.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Весне Субић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Јована Петковић Бранисављевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ из Пенчева, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 396/21 од 14.05.2021. године, у седници већа од 10.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 396/21 од 14.05.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1. 651/19 од 25.09.2020. године тако што се одбија као неоснован тужбени захтев тужиле да се обавезе тужени да јој на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 08.11.2016. године до 08.11.2019. године исплати укупно 62.155,11 динара, са припадајућом законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспелости до исплате, као и да се тужени обавезе да јој накнади трошкове парничног поступка у износу од 55.226,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Тужиле се **ОБАВЕЗУЈЕ** да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 95.749,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 651/19 од 25.09.2020. године, ставом првим изреке усвојен је захтев тужиле и тужени је обавезан да јој исплати разлику између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 08.11.2016. године до 08.11.2019. године, укупно 62.155,11 динара, у појединачним месечним износима наведеним изреком, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиле накнади трошкове парничног поступка у износу од 55.226,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1. 396/21 од 14.05.2021. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и из разлога прописаних чланом 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су законски услови за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. став 1. важећег Закона о парничном поступку – ЗПП, с обзиром на постојање различитих одлука Апелационих судова у истој правној ситуацији, на шта се ревизијом указује, па постоји потреба уједначавања судске праксе. Зато је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је код туженог у радном односу на неодређено време према уговору о раду од 11.05.2015. године, на пословима стручног сарадника за У спорном периоду од новембра 2016. године до новембра 2019. године, тужени је накнаду трошкова за исхрану у току рада исплаћивао запосленима у складу са програмом пословања туженог за 2016., 2017., 2018. и 2019. годину, по којима је накнада трошкова за исхрану у току рада износила 99,97 динара бруто дневно. Тужиља је са туженим закључила анекс уговора о раду од 01.09.2015. године, чијим чланом 4. је измењен члан 24. став 1. тач. 4. и 5. Уговора о раду и уговорено право запосленог на накнаду трошкова исхране у току рада у складу са програмом пословања код туженог. Износи досуђени тужиљи представљају разлику између накнаде трошкова исхране у току рада обрачунате у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и посебним Колективним уговором за јавна и јавно-комунална предузећа Града Панчева и накнаде исплаћене тужиљи за спорни период. Висина потраживања утврђена је на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 104, 246, 258. и 259. Закона о раду, члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, те правила из члана 60, 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Службени гласник РС" бр. 27/15 од 18.03.2015. године, ступио на снагу 26.03.2015. године) и члана 80, 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева ("Службени гласник РС" бр. 59/2015, који је ступио на снагу 03.07.2015. године), оценио да тужиља основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других примања код корисника јавних

средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада, па је као основан усвојио постављени тужбени захтев.

Према ставу другостепеног суда, иако се трошкови за исхрану у току рада сматрају зарадом, у ширем смислу тог појма одређеног чланом 105. став 3. Закона о раду и чланом 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, они су по свом карактеру накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не накнаде за обављени рад из чланова 106. и 107. Закона о раду, због чега се на њих не могу применити ни правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године), прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са

Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиле одбијен.

На основу изложеног, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу чл. 153. и 154. ЗПП припадају одређени трошкови парничног поступка, који су били потребни за вођење парнице, укупно 95.740,00 динара и то за: састав одговора на тужбу и образложени поднесак од стране адвоката по 6.000,00 динара, заступања на два одржана рочишта по 7.500,00 динара и једно неодржано рочиште 4.500,00 динара, састава жалбе 12.000,00 динара и ревизије 18.000,00 динара, према тарифном броју 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21), као и на име судских такси за: одговор на тужбу 3.340,00 динара, жалбу и другостепену одлуку по 4.387,00 динара, ревизију 8.774,00 динара и ревизијску одлуку 13.161,00 динара, према тарифном броју 1. и 2. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15).

На основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић